

Microbes & Textile

The Good The Bad and The Beauty

Doç.Dr. Alper Tunga Akarsubaşı
İTÜ Moleküler Biyoloji ve Genetik Böl.

İçerik

- ◆ Mikrobiyal Dünyanın Büyüsü
- ◆ Fonksiyonel Tekstil Ürünleri
- ◆ Antimikrobiyal Tekstil Ürünleri
- ◆ Antimikrobiyal Ajanlar
- ◆ Antimikrobiyal Uygulama Teknikleri
- ◆ Antimikrobiyal Tekstil Ürünleri Örnekleri
- ◆ Antimikrobiyal Etkinlik Testleri
- ◆ Birkaç Son Söz veya Bir Başlangıç...

Mikroplar ve Biz

- ▶ Mikroorganizma nedir?
- ▶ Gözle görülemeyen, mikroskop altında görülen
- ▶ Tek hücre, fakat grup olarak çalışmayı sever
- ▶ Yeryüzündeki biyokütlenin %60 ı
- ▶ Fakat sadece %3 ü zararlı
- ▶ Onlarsız yaşam düşünülemez!..

Neden Antimikrobiyal Tekstil ?

▶ **Temelde iki amaç:**

▶ **Kullanıcıyı Korumak:**

▶ Patojen veya koku oluşturan mikroorganizma gibi (hijyenik amaç)

▶ **Tekstil Ürünü'nü korumak:**

▶ Ürünü kokudan ve çürümekten korumak (ürün kalitesi ve ömrü)

- ▶ **Mikroorganizmaların tekstil ürününde çoğalması:**
  - ▶ fonksiyonel kayba
  - ▶ Hijyenik problemlere
  - ▶ Estetik sorunlara (lekelenme gibi)
- ▶ **Bakteri ve Mantar en çok sorun yaratan iki organizma grubu**
- ▶ Nemli koşullarda alg (yosun) oluşma şansı da var
- ▶ **Mantar** : renk kaybına, lekelenmeye ve lif zarar görmesine yol açar.
- ▶ **Bakteri genelde tekstil üstüne daha az zarar verici:**
  - ▶ Lif zararı genelde daha az
  - ▶ Hoş olmayan koku
  - ▶ Ve kaygan nemli bir doku oluşumuna yol açabilir.
- ▶ **Sıklıkla bu iki organizma grubu simbiyotik yaşarlar**

Multifonksiyonel Tekstil Ürünleri

- İşlevsel alanlar: yangın, ses izolasyon, ısı izolasyon, elektrostatik ve elektromagnetik koruma, hava filtreleri, su filtrasyon, medikal (yara örtüleri) vb.
- Kullanım alanları: Bina-inşaat güvenliğinden (geo tekstil ürünleri), yangın malzemelerine, sporcu tekstil ürünlerinden, medikal sektöre, askeri tekstilden, ev tekstil ürünlerine kadar çok farklı alanlarda kullanım
- Tekstil Endüstrisinde rekabete devam edebilmek için katma değeri artırılmış ürünlerin geliştirilmesine önem verilmeli.

Katma değeri olan, teknolojik **Multifonkiyonel Tekstil Ürünlerinin** geliştirilmesi.

Neden Antibakteriyel Tekstile İhtiyacımız Var?

Tekstil Ürününe Mikrobiyal Saldırı:

Antimikrobiyal Tekstil Ürünü Geliştirilmesi

Antimikrobiyal Tekstil Üretim Metodları:

- Antimikrobiyal Tekstil Üretim Metodları:
- Temelde İkiye Ayrılır:

- ☑ Antimikrobiyal ajanın polimere üretim sürecinde eklenmesi (Fiber chemistry).
- ☑ Liflerin veya kumaşın terbiye işlemleri ile şartlandırılması (Post - treatment)

Kendiliğinden
Antimikrobiyal lifler

Antimikrobiyal işlem
görmüş lifler

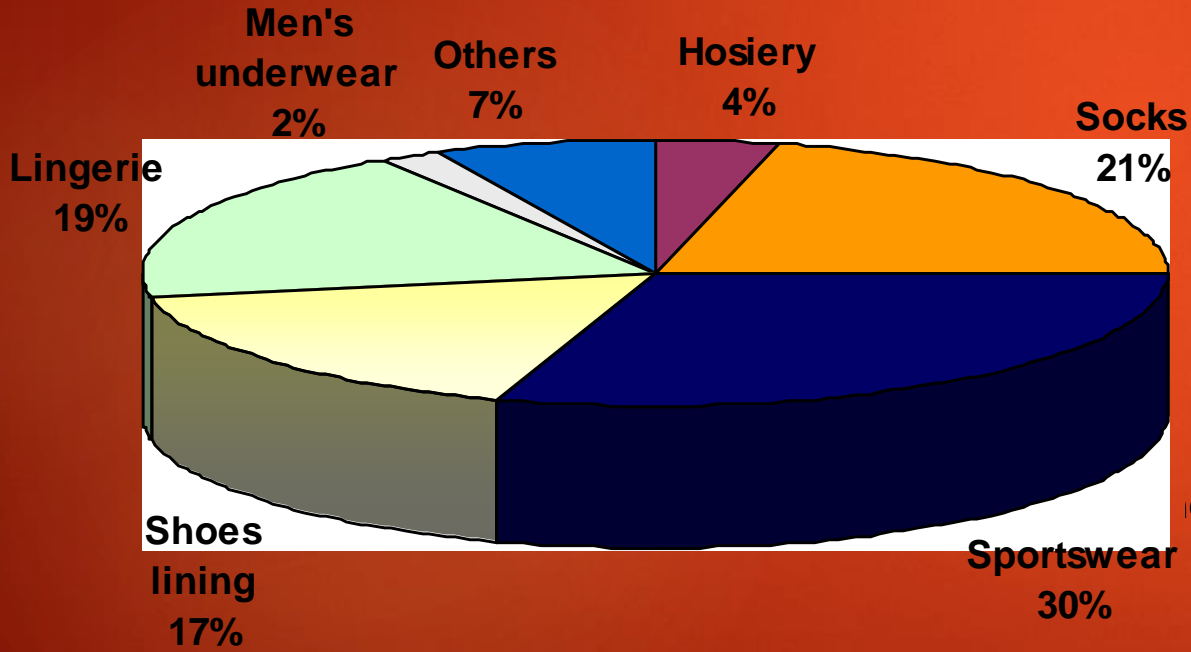
Antimikrobiyal işlem
görmüş kumaşlar

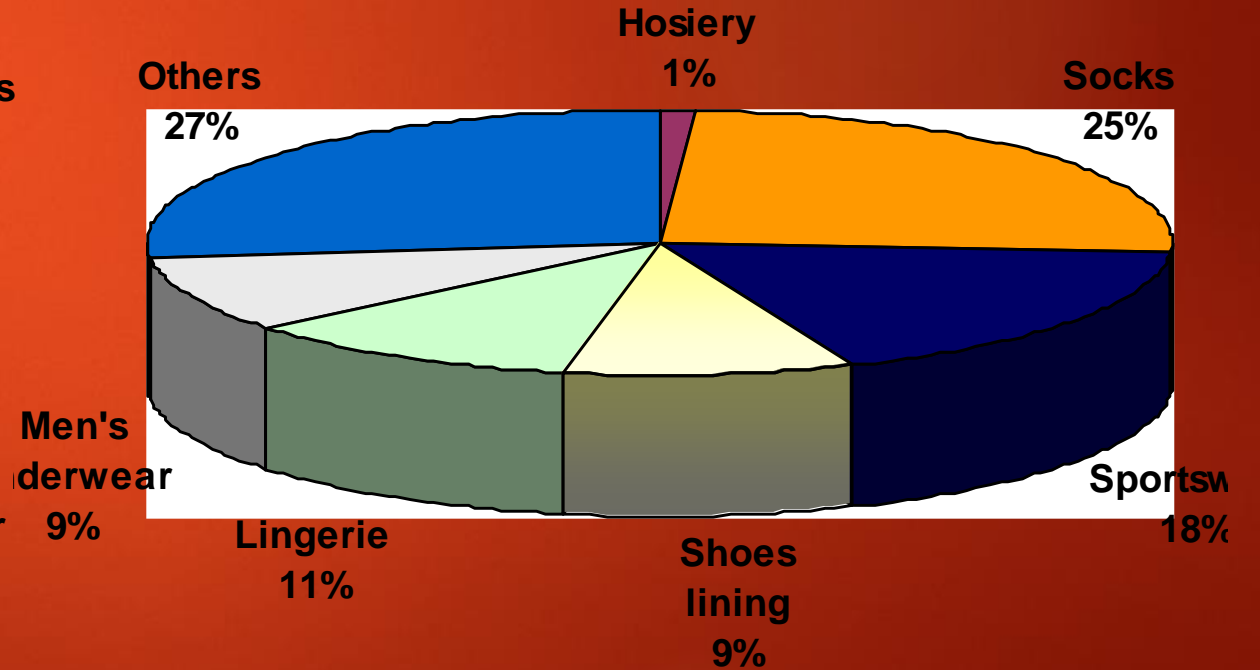
Antimikrobiyal Tekstil Pazarı

Batı Avrupa

Antimikrobiyal işlem görmüş kumaşlar post-treatment
26.5 ktons

Antimikrobiyal Liflerle İşlenmiş Kumaşlar
4.5 ktons

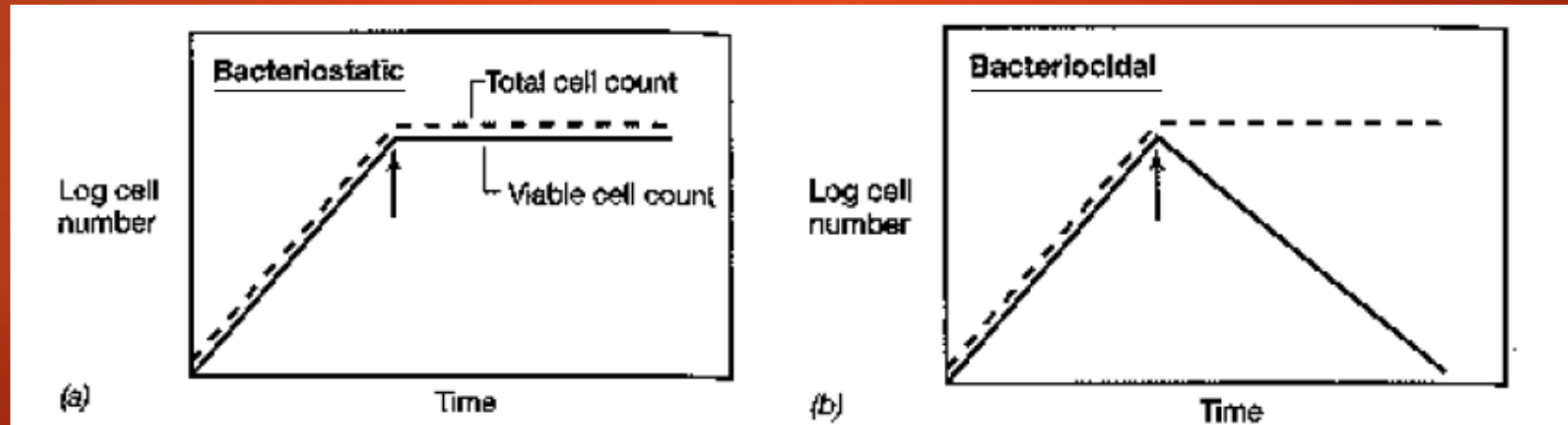
Antimikrobiyal Ajanlar

ANTİMİKROBİYAL AJANLAR; MİKROORGANİZMALARINI ÖLDÜREN VE/VEYA ÇOĞALMASINI DURDURAN AJANLAR OLARAK TANIMLANMAKTADIR.

Aktivite Durumu 2 ye ayrılır:

«-cidal»: mikroorganizma öldüren ajanlar

«-static»: mikroorganizma çoğalmasını durduran ajanlar

■ Antimikrobiyal Ajanların Çalışma Mekanizmaları:

- ❑ Hücre Zarını Parçalayarak
- ❑ Hücre Zarı Üretimini Durdurarak
- ❑ Hücre Zarı Geçirgenliğini Değiştirerek
- ❑ Protein veya DNA/RNA Sentezini durdurarak
- ❑ Enzim Aktivitesini Durdurarak

■ Antimikrobiyal Ajanlara Örnekler:

- ❑ Metal and metal tuzları → protein deaktivasyonu
- ❑ Quaternary ammonium tuzları → hücre zarı üstüne etkin
- ❑ N-Halamines → oksidatif reaksiyonlar
- ❑ Diğer Organik Moleküller (Triclosan), Doğal Materyaller (chitosan)

Antimikrobiyal Ürünün Sağlaması Gereken Koşullar

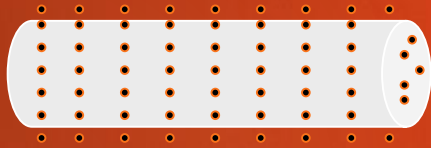
- Bakteri, mantar veya küfün efektif kontrol edilmesi
- İstenmeyen mikroorganizmalara karşı seçici etki
- Hem üretici hemde kullanıcı için toksik etki göstermemesi

(The antimicrobial must be safe for the manufacturer to apply and the consumer to wear)

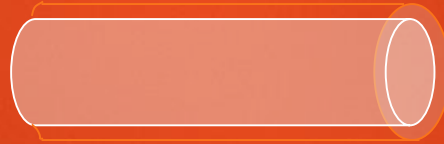
- Yıkama ve temizlemeye karşı dayanıklılık
- Kumaşı bozmadan uygulanabilir olması
- Kumaşın Nefes alması
- Diğer kumaş işleme ürünleriyle uyumlu olması
- Kolay uygulanabilir ve yaygın tekstil prosesleri ile uyumlu olması

Antimikrobiyal Uygulama Metodları

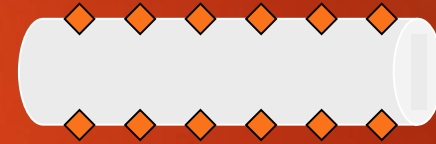
- (a) İçten Antimikrobiyal Salınım: Lifler eğilirken (sentetik için iyi bir seçenek) antimikrobiyal özellik katılması
- (b) Yüzey Uygulaması: Tüm lif türlerine uygulanabilir Yıkama dayanıklılığı malzemeye göre değişken. Tekstil ürününün kullanım alanına göre seçilmelidir.
- (c) Kimyasal Bağlanma: Dayanıklılık için en iyi seçenek. Ürün üstünde uygun reaktif gruplar olması gerekmektedir.

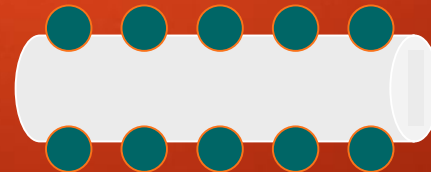
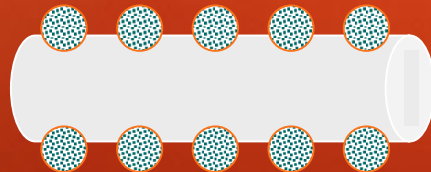
(a)

(b)

(c)

Antimikrobiyal Çalışma Prensipleri

Antimikrobiyal tekstil iki mod da etkinlik gösterir:

- **Temas:**

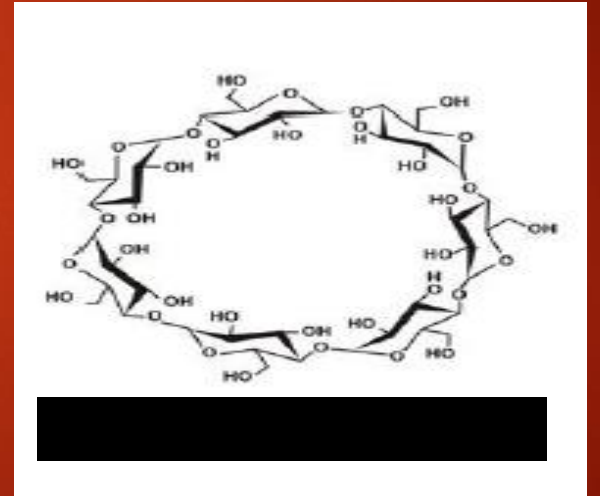
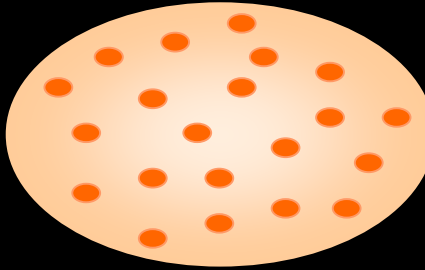
Salınım yapmaz, kontak ile etkinlik gösterir

- **Diffüzyon:**

özellikle neme bağlı olarak disperse olur (salınım yapar)

Kontrollü Salınım Sistemleri

- Mikrokapsüller: aktif madde inert difüzyon bariyeri ile çevrenmiştir
- Mikrokürecikler: aktif madde is inert bir polimere yüklenmiştir
- Küresel Moleküller: aktif madde küresel bir moleküle hapsedilmiştir (cyclodextrines).

KİTOSAN (CHITOSAN)

NATURAL (GREEN CHEM)

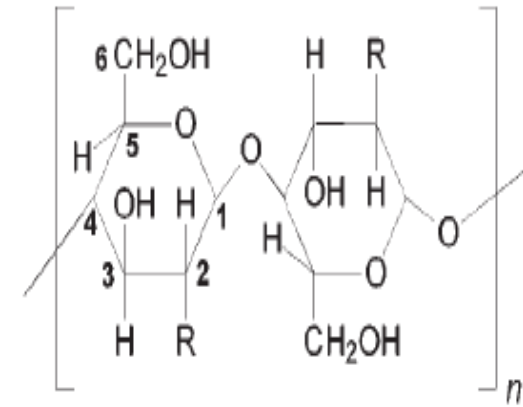
MODİFİYE BİOPOLYMERR

DENİZ KABUKLULARI, BÖCEKLER

CHİTİN FROM CRUSTACEAN SHELLS (E.G. FROM CRABS) IS CONVERTED TO CHİTOSAN BY ALKALINE TREATMENT.

KİTİN BİR SELÜLOZ ANALOĞUDUR.

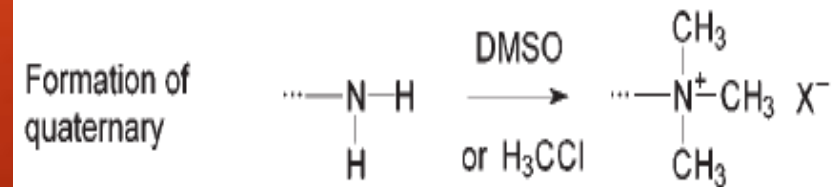
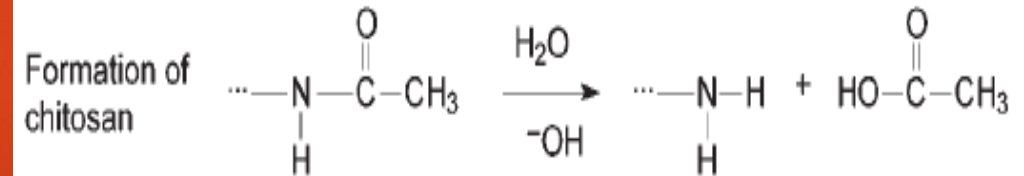
HİDROKSİL GRUBU YERİNE N-ACETYL GRUBU BULUNUR

Cellulose if R = —OH

Chitin if R = —NH— $\overset{\text{O}}{\parallel}$ —CH₃

Chitosan if R = —NH— $\overset{\text{O}}{\parallel}$ —CH₃ and —NH₂

15.5 Chitosan from chitin.

Kitosan uygulama metodları:

1. microencapsulation
2. Selülozla reaktif bağlanma
3. Ve kitosan crosslink.

Kitosanla Antibakteriyel bitmiş ürünün avantajları:

1. Nem kontrolü moisture control,
2. Yara örtüsü promotion of wound healing,
3. non-allerjik
4. non-toxic
5. ve biyoçözünürlük.
6. Ve yüksek emme (absorbans)

Bakteriler Jean lere Doğru Rengi Verebilir

ALKALOTHERMOPHİLİC *THERMOMONOSPORA* ÜRETTİĞİ
CELLULASE, ENZİMİ DENİM KUMAŞINA UYGULANDIĞINDA HEM
TÜYLENMEYİ AZALTIR , YUMUŞATIR HEMDE HAFİFLETİR

TAŞ YIKAMA ETKİSİ VERİR , YIKAMA MAKİNELERİNDE ZARAR
VERMEZ VE KUMAŞ DAYANIKLILIĞI ARTAR

ENZİM MİKTARI KONTROL EDİLEREK İSTENİLEN SONUCA
ULAŞILIR

Antimikrobiyal Aktivite Testleri

SN 195920-1992	Textile fabrics: Determination of the antibacterial activity: Agar diffusion plate test	Agar diffusion tests, semi-quantitative
SN 195921-1992	Textile fabrics: Determination of the antimycotic activity: Agar diffusion plate test	
AATCC 30-1993	Antifungal activity, assessment of textile materials: Mildew and rot resistance of textile materials	
AATCC 147-1993	Antibacterial assessment of textile materials: Parallel streak methods	
AATCC 90-1982	Antibacterial activity of fabrics, detection of: Agar plate method	
AATCC 174-1993	Antimicrobial activity assessment of carpets	
JIS L 1902-1998	Testing method for antibacterial of textiles	
AATCC 100-1993	Antibacterial finishes on textile materials: assessment of	Challenge test, quantitative
SN 195924-1983	Textile fabrics: Determination of the antibacterial activity: Germ count method	
XP G39-010-2000	Properties of textiles-Textiles and polymeric surfaces having antibacterial properties. Characterization and measurement of antibacterial activity	
JIS Z 2911-1992	Methods of test for fungus resistance	Fouling tests, soil burial tests
ISO 846-1997	Plastics - Evaluation of the action of microorganisms	
ISO 11721-1-2001	Textiles - Determination of resistance of cellulose containing	
New Methods	ISO TC38 WG23: "Testing for antibacterial activity", CEN TC248 WG 13: "Textiles - Determination of the antibacterial activity - Agar plate diffusion test"	

REACH/ECHA/Memleket Regölasyonları

SVHC

CMRs

PBTs

vPvBs

Bilinçli/ Bilinçsiz?

İşlenmiş Eşya/Kompleks eşya?

Toparlayalım

Antimikrobiyal Tekstil Ürünü:

- Dayanıklı olmalı (yıkama ve abrasive)
- Permanent antimicrobial properties that are not lost during usage or washing
- Antimikrobiyal aktivitesi geniş bir mikroorganizma grubuna etkin olmalı
- Antimicrobial activity on a wide range of microorganisms
- Antimikrobiyal etki, deri üstündeki yararlı bakterilere etkin olmalı
- The antimicrobial effect has to be limited on the surface of the textile, to not interfere with skin bacteria
- Çevreye saygılı olmalı
- It should not contain toxic migrating substances

• Vee Antimikrobiyal etkinliği standart testlerle ispatlanmış olmalı.

• Mümkünse gerek yoksa sırf ticari kaygıyla Antimikrobiyal madde kullanılmamalı.

• Doğal Antimikrobiyal malzemelere yönelinmeli (gerektiği yerde)

Biyosit/ Antimikrobiyal İyi Bir Şey Değildir

Biyosit/ Antimikrobiyal Kullanımı Kaçınılmazdır

LIFE IS A CHEMISTRY

Dilute your sorrows
Evaporate your worries
Filter your mistakes
You will get clear crystals of

HAPPINESS

TEŞEKKÜRLER